

เทคนิควิธีการบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ จังหวัดน่าน

โดย: กลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดน่าน

บทนำ

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) คือ ข้อมูลในระดับครัวเรือนที่สะท้อนถึงคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของประชาชนและใช้ประเมินสถานการณ์ รวมถึงเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครัวเรือนอย่างยั่งยืน ข้อมูล จปฐ. ได้รับการปรับปรุงทุก ๆ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยในระยะปี 2566 - 2570 ได้ดำเนินการภายใต้กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถใช้ข้อมูลไปวางแผนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัดการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2566-2570 ได้รับการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับครัวเรือน ประกอบด้วย 5 หมวด 38 ตัวชี้วัด ได้แก่ หมวดสุขภาพ มาตรฐานความเป็นอยู่ การศึกษา เศรษฐกิจ และการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม การจัดเก็บข้อมูลดำเนินการโดยคณะทำงานในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ไปจนถึงผู้จัดเก็บข้อมูลระดับครัวเรือน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง รวมทั้งใช้ข้อมูลที่ได้มาในการพัฒนาครัวเรือน ชุมชน และการวางแผนระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยหลัก 5ต

จังหวัดน่านได้ดำเนินการบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ประจำปี 2568 โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมีผลการจัดเก็บข้อมูลครบ 100% เป็นลำดับที่ 5 ของประเทศ ซึ่งมีการดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด “5ต” ประกอบด้วย:

ต 1: เตรียมข้อมูล

- ทบทวนรายชื่อหัวหน้าครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 6 เดือนติดต่อกัน จากฐานข้อมูลเดิม เพื่อกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน
- วิเคราะห์จำนวนครัวเรือนเป้าหมายในแต่ละอำเภอและหมู่บ้าน
- จัดทำแบบฟอร์มฉบับย่อเพื่อให้การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในพื้นที่ที่มีปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตและไม่มีความพร้อมเรื่องอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ต 2: เตรียมคน

- คัดเลือกอาสาสมัครจัดเก็บข้อมูลในสัดส่วน 1 คน ต่อ 40 คริวเรือน โดยใช้คนในพื้นที่หมู่บ้านชุมชนเป็นหลัก และจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ดี มีความเป็นผู้นำ มีจิตอาสา เช่น อสม. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำ อช. กพสม. เป็นต้น

- ลงทะเบียนอาสาสมัครในแต่ละพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อระบบพร้อมใช้งาน

- จัดประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่และฝึกอบรมเบื้องต้นให้กับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ผู้รับผิดชอบงานจัดเก็บข้อมูล จปฐ. และอาสาสมัคร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน และสามารถสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลได้อย่างใกล้ชิด

ต 3: เตรียมอุปกรณ์

- จัดเตรียมสมาร์ตโฟนหรือคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สำหรับตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์เพื่อวางแผนการดำเนินงานในการบันทึกข้อมูล

- ติดตั้งโปรแกรมจัดเก็บข้อมูล จปฐ. เพื่อใช้บันทึกข้อมูล ทั้งระบบออนไลน์ และออฟไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้อาสาสมัคร สามารถบันทึกข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา

- จัดอบรมการใช้งานโปรแกรมให้แก่อาสาสมัครผู้จัดเก็บข้อมูล

ต 4: ตอบคำถาม

- ผู้จัดเก็บสัมภาษณ์หัวหน้าคริวเรือนและสมาชิกอย่างถูกต้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

- บันทึกข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ทันที

- ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนส่งเข้าสู่ระบบกลาง

- มีกลุ่มงานไลน์สำหรับการติดตาม และตอบคำถามอาสาสมัครที่เจอปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกคนพร้อมตอบคำถามและแก้ไขปัญหาตลอด 24 ชั่วโมง โดยแบ่งโซนอำเภอเป็น โซนเหนือ โซนกลาง โซนใต้ เพื่อคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและปรึกษากัน

ต 5: ตรวจสอบ

- ทิมเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้นำท้องถิ่นร่วมตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง

- รายงานผลและอัปเดตเข้าสู่ระบบ

- รวบรวมรายงานผลการดำเนินงานแยกตามพื้นที่ และรายงานให้คณะทำงานฯทราบ เพื่อติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามห้วงระยะเวลา ที่กรมการพัฒนชุมชนกำหนด

เทคนิควิธีการบริหารการจัดเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดน่าน ใช้เทคนิคที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดังนี้:

• เทคนิค NAN3FAST to 15 DAY กำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่โดยแบ่งโซนความรับผิดชอบ และกำหนดเป้าหมายในแต่ละวัน จนถึงวันสุดท้ายให้ชัดเจน

บริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2568

3FAST to 15 Day

21 ม.ค.-15 ก.พ.68

Team Fast

จัดตั้ง ทีมคู่หูคู่คิด
แบ่งโซน Support

Data Fast

-เตรียมข้อมูลพร้อม
-ใช้เทคโนโลยี

Service Fast

-ไลน์กลุ่มติดตาม/ตอบคำถาม
-ออนไลน์ 24 ชม.

100 %

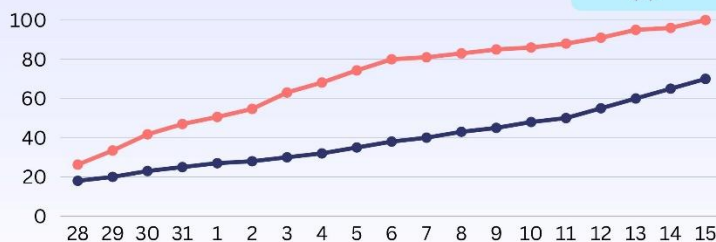
ผลการจัดเก็บ

วันที่ 5-02-2568

จำนวน 115,288 ครั้วเรือน

ร้อยละ 101.51%

● เป้าหมาย ● ผลการจัดเก็บ

REWARD

จัดเก็บ จปฐ. ครบ **100%**
ของจังหวัดน่าน

ระดับหมู่บ้าน

- 1 บ้านนาแล ม.8 ต.ศิลาแลง อ.ป่า
- 2 บ้านห้วยบือ ม. 8 ต.บ่อเกลือเหนือ อ.บ่อเกลือ
- 3 บ้านหนองรัง ม. 4 ต.ท่าข้าว อ.ภูเพียง
- 4 บ้านภูแหน ม. 4 ต.พระพุทธบาท อ.เชียงกลาง
- 5 บ้านใหม่สุขสันต์ ม. 8 ต.กมดอง อ.เมือง

ระดับตำบล

- 1 ตำบลท่าข้าว อำเภอภูเพียง
- 2 ตำบลศิลาแลง อำเภอป่า
- 3 ตำบลยม อำเภอท่าวังผา
- 4 ตำบลบ่อเกลือเหนือ อำเภอบ่อเกลือ
- 5 ตำบลม่วงคิ่ง อำเภอภูเพียง

ระดับอำเภอ

- 1 อำเภอบ่อเกลือ
- 2 อำเภอเชียงกลาง
- 3 อำเภอป่า
- 4 อำเภอสันติสุข
- 5 อำเภอนาหมื่น

- เทคนิค Microlearning จัดอบรมผู้จัดเก็บในรูปแบบสั้น กระชับ ผ่านวิดีโอคลิป Infographic คู่มือสรุปการทำงาน และปัญหาที่พบบ่อยระหว่างการจัดเก็บข้อมูล โดยกระจายข่าวสร้างการรับรู้ให้กับอาสาสมัคร ผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย

- เทคนิค Dashboard Real-Time ใช้ระบบรายงานผลแบบ Real-time เพื่อแสดงสถานะการเก็บข้อมูลแต่ละหมู่บ้านให้ทีมงานติดตามได้ทันที รวมถึงอาสาสมัครได้รับทราบความก้าวหน้าของการจัดเก็บข้อมูล

- เทคนิคทีมพี่เลี้ยงเคลื่อนที่ จัดทีมสนับสนุนลงพื้นที่ช่วยเหลืออาสาสมัครในจุดที่มีปัญหา เช่น พื้นที่ห่างไกลหรือขาดอุปกรณ์

- เทคนิคจูงใจและเชิดชูเกียรติ สร้างแรงจูงใจผ่านการประกาศทางสื่อออนไลน์ และมอบเกียรติบัตรแก่ผู้จัดเก็บได้ในลำดับที่ 1-5 ทั้งระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับอำเภอ โดยมอบใบประกาศในการประชุมกรมการจังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่อาสาสมัครและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

ผลลัพธ์และการขยายผล

จังหวัดน่านสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน 100% ครอบคลุม 113,571 ครัวเรือนใน 923 หมู่บ้าน และได้รับการจัดอันดับลำดับที่ 5 ของประเทศ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดี นอกจากนี้ยังมีการจัดทำคู่มือ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และขยายผลไปยังอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงได้อย่างเป็นระบบ

โดยหน่วยงานที่สนใจสามารถปรับใช้แนวทางของจังหวัดน่านได้ โดยเริ่มจากการสำรวจศักยภาพภายในพื้นที่ วางแผนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ใช้เทคโนโลยีสนับสนุน และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากผู้นำชุมชนและอาสาสมัคร

จังหวัดน่านพิสูจน์แล้วว่า การจัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพเริ่มจากการบริหารที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการ 5 ต ประกอบกับเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คือ ปัจจัยความสำเร็จ องค์ความรู้สามารถต่อยอดให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพข้อมูลพื้นฐานของประชาชนทั้งประเทศ